

Комунальний заклад вищої освіти
«КАМ'ЯНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

29.08.2019 [підпис] В.Л. Сотник
_____._____.20 _____ В.Л. Сотник
_____._____.20 _____ В.Л. Сотник
_____._____.20 _____ В.Л. Сотник

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДСЕСТРИНСЬКА ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ.
ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва напрямку підготовки)
Спеціальність _____ 223 Медсестринство
(назва спеціальності)
Освітньо-професійна програма _____ Сестринська справа
(назва спеціалізації)
Рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти _____ Бакалавр
Іспит _____ -
(семестр)
Диференційований залік _____ I
(семестр)

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії
природничо-наукових дисциплін

(назва ЦМК)

Протокол № 1 від 28.08.2019

голова ЦМК [підпис] - Н. В. Могіна
(підпис) (ПІБ)

Протокол № _____ від _____

голова ЦМК _____
(підпис) (ПІБ)

Протокол № _____ від _____

голова ЦМК _____

Робоча програма навчальної дисципліни **Медсестринська етика та деонтологія.**
Психологія спілкування
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____

Спеціальність _____ 223 Медсестринство _____

Освітньо-професійна програма _____ Сестринська справа _____

Рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти _____

Ступінь вищої освіти _____ Бакалавр _____

Форма навчання _____ Вечірня _____

Розробники: Деркачов Е.А., доктор медичних наук, професор

Зюкіна А.П., викладач вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист, Відмінник освіти України

Статус дисципліни: вибіркова

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС: – 3

Розподіл годин з дисципліни

Курс	Семестр	Загальна кількість годин	З них:				
			Теоретичні заняття	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Контрольні роботи	СПРС
I	I	90	20	26			44
	II						
Разом		90	20	26			44

Дисципліна вивчається в групах

20___/20___ н.р. _____ курс
_____ курс
_____ курс

20___/20___ н.р. _____ курс
_____ курс
_____ курс

20___/20___ н.р. _____ курс
_____ курс
_____ курс

Мета вивчення дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Медсестринська етика і деонтологія. Психологія спілкування» впливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, котрими має оволодіти медсестра-бакалавр.

Вивчення дисципліни «Медсестринська етика і деонтологія. Психологія спілкування» розширює теоретичні знання щодо біоетичного регулювання професійної діяльності медичних спеціалістів та дослідників, що сприяють безпеці використання нових медичних технологій та запобігають нанесенню шкоди людині, її потомству, усьому людству і біосфері у цілому. Формує цілісне уявлення про єдність природного і соціального життя, моральні цінності в роботі середнього медперсоналу.

Вивчення психології необхідне для підвищення ефективності власної професійної діяльності, найповнішого використання особистісного потенціалу людини, налагодження стосунків між членами колективу.

Висока медична культура, етикетна поведінка учасників акту спілкування, професіоналізм майбутнього медичного працівника, деонтологічна підготовка значною мірою визначаються рівнем психологічної освіти в теоретичному й практичному контексті.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- теоретичні заняття;
- практичні заняття;
- самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота студентів.

На заняттях студенти вивчають психологію особистості, діяльності, спілкування, конфліктологію взаємовідносин і взаємостосунків, елементи психологічного забезпечення професійної діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Медсестринська етика і деонтологія.

Психологія спілкування» студент повинен оволодіти навичками: застосовувати ефективні етичні та деонтологічні підходи у вирішенні біоетичних проблем сучасної медицини.

Передумови для вивчення дисципліни

«Медсестринська етика і деонтологія. Психологія спілкування» як навчальна дисципліна:

- інтегрується з такими дисциплінами:
 - «Основи психології та міжособове спілкування»,
 - «Основи медсестринства»,
 - «Основи права та законодавства в охороні здоров'я»,
 - «Ріст і розвиток людини»,
 - «Репродуктивне здоров'я»;
- закладає основи вивчення студентами:
 - «Медсестринство в хірургії»,
 - «Медсестринствоу внутрішній медицині»,
 - «Медсестринствов педіатрії»,
 - «Медсестринствов акушерстві»,
 - «Медсестринствов гінекології»,
 - «Медсестринствов онкології»,
 - «Медсестринствов інфектології»,
 - «Медицина катастроф»;
- сприяє засвоєнню основних закономірностей спілкування як виду людської діяльності, формування в студентів комунікативних навичок.

Очікувані результати навчання з дисципліни

Компетентності, які студент набуде в результаті навчання:

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії .

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

ЗК 16. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10).

ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.

ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

Критерії оцінювання результатів навчання

При оцінюванні знань студентів враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

Оцінка „відмінно” (5) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильно і повно розкрито зміст матеріалу в обсязі програми, відповідь має чіткий, логічний та послідовний характер;
- повністю розкрито зміст понять, точно використано наукові терміни;
- відповідь насичена глибокими та розгорнутими судженнями;
- зроблено аргументовані висновки;
- студент демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання.

Оцінка „добре” (4) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- майже повно розкрито основний зміст матеріалу, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу;
- надано правильне визначення понять і чітко використано наукові терміни;
- недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база, недостатньо мотивовані висновки;
- студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації;
- у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

Оцінка „задовільно” (3) ставиться, якщо у відповіді:

- зміст навчального матеріалу викладено неповно, фрагментарно, відповідь має недостатньо стійкий (студент відповідав невпевнено) та послідовний характер;
- допущено певні помилки й неточності у використанні наукової термінології та визначенні понять;
- відповідь має формальний та переважно репродуктивний характер, висновки не аргументовані та не охоплюють всього змісту викладеного матеріалу;
- у новій навчальній ситуації студент використовує лише окремі знання вивченого матеріалу;
- у відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінка „незадовільно” (2) ставиться, якщо у відповіді:

- студент неспроможний відтворити зміст навчального матеріалу у певній послідовності, у відповіді окремі фрагменти знань перемежуються з розрізненими фактами та загальними фразами;
- допущено грубі помилки при визначенні понять та використанні термінології;
- викладений матеріал не узагальнено, висновки не сформульовано;
- у відповіді наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план

№ з/п	Тема	Загальна кількість годин	З них:		
			теоретичні заняття	практичні роботи	самостійна робота
1	Медична біоетика, деонтологія: предмет, мета і завдання. Моральні якості медичного працівника	4	2	2	
2	Культура поведінки та етика взаємовідносин у роботі медичної сестри	8	2	2	4
3	Мистецтво спілкування в медичній практиці. Емпатія. Основи сестринської психотерапії	12	2	2	8
4	Біоетичні проблеми життя, вмирання, реанімації та смерті. Евтаназія, визначення, види та їх біоетична оцінка	8	2	2	4
5	Особливості і проблеми застосування медичної етики та деонтології у роботі з пацієнтами різного віку	14	2	4	8
6	Стрес та синдром емоційного вигорання в професії медичної сестри. Основи сестринської психотерапії	12	2	2	8
7	Предмет, завдання та методи психології. Психологія відчуття та сприймання	8	2	2	4
8	Психологія мислення і інтелекту. Патологія мислення і інтелекту	4	2	2	
9	Емоційно-вольова сфера особистості. Увага	6	2	4	
10	Психологія свідомості, самосвідомість, підсвідоме	14	2	4	8
	Разом:	90	20	26	44

Тематичний план теоретичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин	Джерела інформації
1	Медична біоетика, деонтологія: предмет, мета і завдання. Моральні якості медичного працівника	2	<p>1)Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія К.: ВСВ-Медицина, 2010</p> <p>2). Назар П.С., Віленський Ю.Г., Грандо О.А. Основи медичної етики. - К.:Здоров'я, 2002</p> <p>3)Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології- К.: ВСВ «Медицина», 2013</p> <p>1) Стор. 16-22, 140-145</p> <p>2) Стор. 9-20</p> <p>3) Стор. 146-164</p>
2	Культура поведінки та етика взаємовідносин у роботі медичної сестри	2	1) Стор. 35-48
3	Мистецтво спілкування в медичній практиці. Емпатія. Основи сестринської психотерапії	2	3) Стор. 208-211 Стор. 219-223
4	Біоетичні проблеми життя, вмирання, реанімації та смерті. Евтаназія, визначення, види та їх біоетична оцінка	2	2) Стор. 313-321 3) Стор. 278-288
5	Особливості і проблеми застосування медичної етики та деонтології у роботі з пацієнтами різного віку	2	2) Стор. 148-165 3) Стор. 168-173 Стор. 186-198
6	Стрес та синдром емоційного вигорання в професії медичної сестри. Основи сестринської психотерапії	2	3) Стор. 257-270 Стор. 274-278
7	Предмет, завдання та методи психології. Психологія відчуття та сприймання	2	3) Стор. 8-19 Стор. 89-100
8	Психологія мислення і інтелекту. Патологія мислення і інтелекту	2	3) Стор. 116-126
9	Емоційно-вольова сфера особистості. Увага	2	3) Стор. 109-116 Стор. 126-145
10	Психологія свідомості, самосвідомість, підсвідоме	2	3) Стор. 47-57
Разом:		20	

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема	Кіль-кість годин	Джерела інформації
1	Медична біоетика, деонтологія: предмет, мета і завдання.	2	<p>1)Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія К.: ВСВ-Медицина, 2010</p> <p>2) Назар П.С., Віленський Ю.Г., Грандо О.А. Основи медичної етики. - К.:Здоров'я, 2002</p> <p>3)Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології- К.: ВСВ «Медицина», 2013</p> <p>4)Шатило В.Й., Менеджмент і лідерство в медсестринстві, Київ ВСВ «Медицина» 2013</p> <p>1) Стор. 16-22, 140-145 2) Стор. 9-20</p>
2	Етико-деонтологічні кодекси професії медичної сестри.	2	1) Стор. 35-48
	Моральні якості медичноїсестри. Складання психограми медичної сестри.		3) Стор. 146-164
3	Формування медичного колективу.	2	3) Стор. 204-210
	Вплив колективу на вихованняособистості.		4) Стор. 241-245
4	Взаємовідносини медичних працівників різних ланок	2	3) Стор. 204-208 Стор. 219-226
	Мистецтво спілкування в медичній практиці. Емпатія		3) Стор. 204-208 Стор. 219-229
5	Основи сестринської психотерапії	2	3) Стор. 257-274
	Біоетичні проблеми в сучасній медицині. Евтаназія		3) Стор. 278-284
6	Клінічна класифікація типів хворих. Психологія хвороби	2	3) Стор. 146-162
7	Конфліктне спілкування. Види та структура конфліктів. Функції	2	3) Стор. 211-217 4) Стор. 139-162
8	Дослідження стратегій поведінки у конфлікті. Шляхи розв'язання	2	3) Стор. 211-217 4) Стор. 162-174
9	Роль розуміння і прийняття один одного у спілкуванні. Дослідження стилю спілкування. Типи співрозмовників	2	1) Стор. 22-24
10	Різновиди міжособистісних контактів	2	3) Стор. 186-204
	Спілкування як взаємодія. Види і типи		3) Стор. 168-183

	спілкування		
11	Переговори як різновид ділового спілкування	2	3) Стор. 168-183
12	Саморегуляція як основа психологічної корекції у спілкуванні. Усвідомлення відповідальності за власне психічне здоров'я	2	3) Стор. 200-218
13	Професійне довголіття. Профілактика ятрогеній, професійної деформації медичних працівників	2	3) Стор. 257-278
	Разом:	26	

Тематичний план самостійної позааудиторної роботи студентів

№ з/п	Тема	Кількість годин	Джерела інформації
1	Етика взаємовідносин медичної сестри в лікувально-профілактичних закладах різного профілю	7	1)Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія К.: ВСВ-Медицина, 2010 2) Назар П.С., Віленський Ю.Г., Грандо О.А. Основи медичної етики. - К.:Здоров'я, 2002 3)Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології- К.: ВСВ «Медицина», 2013 3) Стор. 146-162
2	Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта	7	1) Стор. 35-48 3) Стор. 155-160
3	Особливості роботи з пацієнтами геронтологічних відділень	7	1) Стор.103-108
4	Особливості спілкування з пацієнтами різного віку	8	2) Стор. 148-165 Стор. 168-173 3) Стор. 186-198
5	Психологічний захист медичної сестри як засіб профілактики емоційного вигорання	8	1) Стор. 22-24 3) Стор. 257-270 Стор. 274-278
6	Особливості спілкування медичних працівників у колективі. Психологічний комфорт як основа результативної співпраці	7	3) Стор. 204-211
	Разом:	44	

Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових завдань

Теми рефератів

1. Етапи розвитку психології;
2. Основні психологічні школи;
3. Шляхи розвитку пам'яті;
4. Саморегуляція емоцій;
5. Біоетичні проблеми в медицині;
6. Етика спілкування;
7. Молодіжна субкультура;
8. Характер, структура, самовиховання;
9. Шляхи розв'язання конфліктів;
10. Основні положення медичної деонтології;
11. Професійна деформація, емоційне вигорання: причини, наслідки, попередження.

Теми проектів (презентацій)

- «Типологія особистості»;
- «Емоції та емоційні стани»;
- «Порушення емоцій»;
- «Клінічна класифікація типів хворих»;
- «Характер та його структура».

Форми поточного та підсумкового контролю

Засвоєння тем контролюється на практичних заняттях:

- індивідуальне або групове опитування;
- контрольна робота або тестовий контроль;
- індивідуальна або групова презентація (представлення виконаного завдання, робота з картками, ситуаційні задачі);
- аналіз ділових ситуацій (аналіз ситуації, даної у вигляді текстового, графічного або усного матеріалу, відеофільму, або аналіз варіантів вирішення проблеми, вибір оптимального варіанту);
- розрахункові завдання;
- підготовка реферату;
- ділові ігри;
- захист виконаних завдань;
- диференційований залік.

Забезпечення навчальної дисципліни

Назвазасобу/обладнання	Кількість
дошка аудиторна-інтерактивна	1
ноутбук	1
стіл викладача	1
столи для студентів	20
стільці	45
шафа книжкова	1
шафа для таблиць	2
трибуна	1
кондиціонер	1
таблиці з психології	8
екран	1
флипчарт	1
література: «Психологія» підручник для вузів, «Основи загальної психології», «Психологія емоцій», «Практична психологія для всіх», «Основи загальної медичної психології», «Філософський словник», «Психологія інтелекту», «Соціальна психологія», «Загальна психологія» - практикум, «Атлас по психології», підручник «Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування»	15
навчально-методичні комплекси теоретичних, практичних занять	
банк тестових завдань для досліджень на практичних заняттях	3
банк тестів для контролю знань	3

Перелік питань до диференційованого заліку з дисципліни

1. Медична етика, її завдання.
2. Медична деонтологія, її завдання.
3. Етичний кодекс медичної сестри України.
4. Основні етичні категорії, визначення понять.
5. Об'єктивні і суб'єктивні помилки в роботі медичного працівника.
6. Цивільні, адміністративні і дисциплінарні проступки в діяльності медичних працівників і відповідальність за них.
7. Кримінальна відповідальність у діяльності медичного працівника.
8. Колегіальність у медичному колективі як один із наріжних принципів регулювання стосунків між співробітниками.
9. Психологічні варіанти взаємовідносин медичної сестри і пацієнта.
10. Типи медичної сестри.
11. Особливості спілкування медичної сестри і пацієнта.
12. Класифікація типів пацієнтів.
13. Поняття професійної таємниці.
14. Клятва Гіппократа.
15. Клятва Ф. Найтінгейл.
16. Поняття про ятрогенні захворювання.
17. Роль психіки у виникненні ятрогеній.
18. Фактори, що зумовлюють виникнення ятрогенних захворювань.
19. Види ятрогеній залежно від причини їх розвитку.
20. Профілактика ятрогеній.
21. Поведінка що до вмираючого.
22. Поведінка що до родичів умираючого (померлого).
23. Біоетичні проблеми народження.
24. Біоетичні проблеми смерті.
25. Конфіденційність та толерантність – основні принципи в діяльності медсестри.
26. Субординація в діяльності медичної сестри.
27. Біоетика. Філософія збереження життя, збереження здоров'я.
28. Вербальні та невербальні ознаки розладів психоемоційної сфери.
29. Права пацієнта в збереженні прав людини.
30. Концепція захисту пацієнта від болю – нова парадигма розвитку охорони здоров'я в Україні.

Джерела інформації

Основні:

1. Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — 2-е вид., стер. — К.: ВСВ — Медицина, 2010. — 200 с.
2. Назар П.С., Віленський Ю.Г., Грандо О.А. Основи медичної етики. — К.: Здоров'я, 2002. — 344 с.
3. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. «Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування». - К.: ВСВ «Медицина», 2013. -296с.
4. Шатило В.Й., Менеджмент і лідерство в медсестринстві. - Київ ВСВ – «Медицина» 2013.- 305 с.
5. 1. Етичний кодекс медичної сестри України // Сімейний лікар +. — 2004. — № 5. — С. 5.
6. Лазаренко О.О. Основи психології: Навч.-метод. посібник. — К., 2002.
7. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. — К., 2000.
8. Панюк В., Титаренко Т., Черпалева Н. та ін. Основи практичної психології. — К.: Либідь, 2006.
9. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. — К.: Знання, 2006.
10. Трофімов Ю.Л. Психологія. — К.: Либідь, 2000.
11. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування. — К., 2005.

Додаткові:

1. Жигайло Н.І. Соціальна психологія. — Львів: Новий Світ, 2007.
2. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики. — К.: Ельга Ніка-Центр, 2006.
3. Майерс Д.М. Соціальна психологія. — 7-е изд. — СПб: Питер, 2004.
4. Пасечко Н.В. Основи сестринської справи. — Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
5. Психологія / За ред. отця Юзефа Макселона. — Львів: Монастир Монахів Студійського Уставу, видавничий відділ «Свічадо», 1998.
6. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія. Курс лекцій. — К.: Наук. думка, 2000.

Наукові (фахові) статті:

1. Василенко Є.П., Куш О.Ф. Шляхи оптимізації підготовки медичних працівників середньої ланки в сучасних умовах: хто прийде завтра? «Актуальні наукові дослідження у сучасному світі» // журнал - Переяслав-Хмельницький, 2019-Вип.10(54), ч. 7 –с 23.
2. Зюкіна А.П. Портрет в інтер'єрі сучасної медицини. «Актуальні наукові дослідження у сучасному світі» // журнал - Переяслав-Хмельницький, 2019-Вип.10(54), ч. 7 –с 28.

Електронні джерела:

1. Законодавчі документи Верховної ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. Законодавчі документи Кабінету Міністрів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Накази Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Накази Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moz.gov.ua/nakazi-moz>

